

Olje- og energidepartementet
v/Att: Olav Boge
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Dato: 17.12.2015
Vår referanse: 537881/v4
Saksbehandler: Unni Farestveit

Høring - endringer i energiloven §4-2

Agder Energi støtter OEDs forslag om å fjerne dagens eierskapsbegrensninger på kabelforbindelser til utlandet. Dette legger til rette for økt konkurranse om fremtidige prosjekter. Den foreslåtte føringen om at de vesentligste avtaler må være inngått før prosjektet kan få konsesjon bør nedtones, og erstattes av tydeligere krav til ulike myndigheters behandlingstid i slike saker. Det bør innføres krav om organisatoriske skille mellom Statnetts funksjoner som netteier og systemansvarlig.

Vi viser til Olje- og Energidepartementets høringsnotat av 9. november 2015, med foreslåtte endringer i Energilovens §4-2 om kabelforbindelser til utlandet.

OED foreslår å endre lovens §4-2 første ledd slik at konsesjon for å eie eller drive utenlandsforbindelser kan gis til andre aktører enn systemansvarlige eller foretak hvor denne har bestemmende innflytelse. Videre foreslår OED å fjerne kravet i lovens §4-2 tredje ledd om at aktører som planlegger etablering av nye utenlandsforbindelser snarest mulig skal informere departementet om sine planer. Agder Energi støtter OEDs foreslåtte endringer i energiloven.

OED uttaler i forbindelse med høringen at regjeringen med dette ønsker å styrke et allsidig og bredt næringsliv og legge bedre til rette for privat eierskap – også for kraft. Videre uttaler OED at når også andre aktører enn Statnett kan eie og drive utenlandsforbindelser, styrkes konkurransen i utviklingen av slike prosjekter. Myndighetene vil fortsette ivareta samfunnshensyn gjennom konsesjonsbehandlingen.

Behovet for lovendringer

Utenlandsforbindelser er i dag svært viktig for norsk forsyningssikkerhet, for verdiskapingen i det norske vannkraftbaserte kraftsystemet og for å sikre en balanse i kraftmarkedene ved et forventet stort kraftoverskudd. Norges fleksible vannkraft og store magasinkapasitet er unik i europeisk sammenheng, og Norge har i tillegg store muligheter for å øke fleksibiliteten og utvide kapasiteten i kraftsystemet. Behovet for fleksibel produksjon i Storbritannia og på kontinentet vokser raskt, og EU har et stort behov for å legge til rette for markedsintegrasjon og økt utveksling av balanse- og reservetjenester mellom ulike land, herunder Norge. Potensialet ved norsk fleksibel vannkraft kan

representere store muligheter for norsk verdiskaping og kan gi et vesentlig norsk bidrag inn i europeisk energiomlegging. Bedre tilrettelegging for realisering av mellomlandsforbindelser vil være en forutsetning for at Norge skal kunne realisere dette potensialet.

Norske energiselskaper har både direkte og indirekte vært viktige for realiseringen av de kabelforbindelsene som allerede er utviklet. Framtidige kabelprosjekter vil kunne åpne for økt utveksling av kraft-produkter som er etterspurt i kraftmarkedet. Kabelprosjekter kan også potensielt inngå i forretningsmodeller som knytter sammen ulike investeringer basert på norske fornybare energiressurser. Kommersielle aktører har gode forutsetninger for å utvikle kabelprosjekter som er tilpasset behovene i energimarkedene, og de vil kunne bidra til å få fram et økt mangfold av prosjekter som konsesjonsmyndighetene kan ta stilling til og velge mellom.

Nå planlegges og utvikles kabelprosjekter også utenfor Norge som vil ha betydning både for eksisterende og nye utvekslingsforbindelser fra Norge. Eksempler på dette er Viking Cable (mellom Danmark og UK) og Icelandic Link (mellom Island og Skottland). Våre naboland vil bli transittland for norsk fleksibel vannkraft. Slike prosjekter kan komme i en konkurransesituasjon med kabler direkte fra Norge og redusere norsk andel av verdiskapingen ved kraftutveksling. For norsk verdiskaping er det viktig at Statnett i sin nettutviklingsplan nå utvikler scenarier med flere utvekslingskabler fra Norge direkte til europeiske kraftmarkeder. Prosessen med å få fram underlag som konsesjonsmyndighetene kan ta stilling til vil da kunne gå raskt, dersom norske myndigheter skulle ønske flere kabler. Vi støtter at Statnett i NUP 2015 åpner for analyser og utredninger av flere kabelprosjekter og legger til grunn at OED følger opp dette. .

Kommentarer til høringsteksten:

Nasjonale myndigheters rolle

De foreslåtte endringene legger til rette for fleksibilitet i valg av løsninger slik at utenlandsforbindelser også kan bygges ut og finansieres av frittstående selskaper med blandet eierskap. Vi deler departementets syn på at slike løsninger ikke vil svekke nasjonal myndighets rolle da reguleringene kan sikres gjennom vilkår og krav i utenlandskonsesjonene. Videre er vi enige i at systemansvarliges styringsmulighet i driften av kraftsystemet og Statnetts mulighet til å delta i prosjekter av betydning for forsyningssikkerheten heller ikke svekkes. Dette er forhold som allerede er godt regulert i eksisterende lov og forskrift.

Statnetts rolle som prosjektutvikler og systemansvarlig.

OED peker på utfordringer knyttet til Statnetts uavhengighet og nøytralitet når de skal vurdere kommersielle kabelprosjekter. Statnett er både eier og prosjektutvikler for tilsvarende prosjekter, samtidig som foretaket skal bistå andre aktører i deres utarbeidelse av konsesjonssøknader. Dette kan gi utfordringer i de tilfeller Statnett som netteier oppfatter eksterne prosjekter i konkurranse med egne eller i konflikt med selskapets interesser. Statnetts rolle som systemansvarlig bør derfor være helt frikoblet fra eierinteressene for kablene. Det vil være vanskelig å skille de ulike interessene med dagens organisering, hvor de ulike funksjonene er tett integrert i selskapet. Dette taler for et tydeligere framtidig organisatorisk skille mellom Statnett som netteier og Statnett som utøver av systemansvaret.

OED beskriver at det ligger til Statnetts å vurdere hvorvidt det er kapasitet til en nye kabelforbindelser, hvilke ilandføringspunkter som er egnet og når det eventuelt vil være driftsmessig forsvarlig å tilknytte forbindelsen. Videre peker OED på at Statnett som systemansvarlig må angi behovet for innenlandske nettførsterknninger og endringer i systemdriftskostnader til prosjektutvikler.

Vi mener at det er behov for at Statnetts vurderinger av kapasitet og tilknytningspunkt, nettforsterkningsbehov og påvirkning av systemkostnader gjøres transparente, slik at de kan verifiseres av en tredjepart. Tredjepart må i dette arbeidet kunne få tilgang på grunnlagsdata, modellmetodikk som Statnett har benyttet og resultater, slik at det blir mulig for denne å verifisere Statnetts vurderinger og gjennomføre egne analyser. Videre anser vi det som nødvendig at det defineres en klar prosess for samhandling mellom prosjektutvikler og Statnett i forbindelse med konsesjonssøknaden, med klare leveranser og definerte frister.

Krav til prosjektets modenhet for behandling av søknaden

OED skriver i høringsnotatet at det vesentligste av avtaler bør være inngått før konsesjonsbehandling. Vi tror det vil bli krevende å få leverandører til å levere inn tilbud før konsesjon foreligger, og erfaringer fra Statnett viser at utvikling av kabelprosjekter mot utlandet utvikles i en krevende og trinnvis prosess. En slik bestemmelse vil derfor være utfordrende for prosjektutvikler, og det vil vanskeliggjøre realisering av prosjektene. Antallet konsesjonssøknader om utenlandsforbindelser vil dessuten trolig bli relativt lite, og ressursbruken ved konsesjonsbehandling bør kunne bli begrenset.

Vi mener derfor at det ikke bør legges opp til rigide prosesskrav for søknader om utenlandskonsesjoner som øker projektrisikoen eller av andre årsaker støter vekk fornuftige prosjekter. I stedet bør det vurderes å legge opp til tydelige krav til myndighetenes tid for behandling av søknadene, slik at prosjektutvikler kan sikres forutsigbarhet i prosessen.

Norges håndtering av eierskap til mellomlandsforbindelser av andre enn Statnett

Med reguleringen som følger av den tredje energimarkedspakken vil det ikke være tilstrekkelig med utenlandskonsesjon etter energiloven. For å skape nødvendig forutsigbarhet for prosjektutviklere og investorer må norske myndigheter også forhåndsavklare hvordan kravene til andre eiere av transmisjonssystemer enn Statnett ønskes håndtert, gjennom sertifisering som norsk TSO eller gjennom unntak med hjemmel i forordning nr 714/2009/EF art 17 (1.)

Olje- og energidepartementet bes utdype hvordan kravene til eierskap til transmisjonsnett i eldirektiv 3 tenkes oppfylt for mellomlandsforbindelser med andre eiere enn Statnett i den kommende lovproposisjonen.

Med hilsen
Agder Energi AS

Tom Nysted
Konsernsjef

Tom.nysted@ae.no

+47 38607000